

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 4.

LETNIK XXIII.

NARODNI GOSPODAR

**GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.**

V LJUBLJANI, DNE 15. APRILA 1922.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA.

Ant. Kralj: Pristojbine in davki	41
Revizor Kristofič: Hipotečna posojila in naše rajfajznovke	43
Zadružništvo	46

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 4, I. 1922.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrečno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drug občen zbor, ki javno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Društvene nabavne zadruge v Ljubljani, r. z. z o. z. se bo vršil dne 24. aprila ob 3. uri popoldne v knjižnični dvorani Jugoslovanske tiskarne. 1. Poročilo načelstva. 2. Volitev načelstva in nadzorstva. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Žižah, r. z. z n. z., se vrši dne 30. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečko-delavske hranilnice in posojilnice v Trbovljah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. aprila 1922, ob 3. uri popoldne v Društvenem domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za 1. 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Rečici ob Savinji, r. z. z n. z. se vrši dne 23. aprila 1922, ob 4. uri popoldne v prostorih g. Josipa Štiglica. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občenem zboru. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za 1. 1921. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Rečici ob Savinji, r. z. z o. z. se vrši dne 23. aprila 1922, na belo nedeljo popoldne ob 3. uri pri gosp.

Josipu Štiglic. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občenem zboru. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobrenje rač. zaključka za 1. 1921. 5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. Prememba pravil 7. Slučajnosti.

Občni zbor Čevljarke gospodarske zadruge na Dobračevi pri Žireh, r. z. z o. z. se vrši dne 30. aprila 1922, ob 2. uri popoldne v zadrušnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občenem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za 1. 1921. 4. Potrditev sprejema novih članov. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Predgradu, r. z. z o. z., se vrši v nedeljo, dne 23. aprila 1922 ob 4. uri popoldne v prostorih g. Miha Rade. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1921. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Dobravi pri Kropi, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. aprila ob 1922 ob pol 4. uri pop. v posojilnici. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za 1. 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Pašniške zadruge v Gornjem gradu, r. z. z o. z., se bo vršil dne 4. maja 1922 ob 1. uri popoldne v gostilni g. Fišer v Gornjem gradu. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za 1. 1921. 4. Sklepanje o izboljšanju planin. 5. Prememba pravil. 6. Volitev načelstva in nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice in hranilnice v Sv. Križu pri Litiji, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občenem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje rač. zaključka za 1. 1921. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 15 Din. na leto, za pol leta 7-50 Din., za četrt leta 3-75 Din.; za člane zvezinih zadrug po 10 Din. na leto. Posamezna številka 1-50 Din. — Izhaja enkrat na mesec.
Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po dogovoru.

Ant. Kralj:

Pristojbine in davki.

(Konec.)

VI. Invalidski davek.

Predpisi glede invalidskega davka so ostali neizpremenjeni. Ta davek se pobira v Sloveniji kot doklada k vsem neposrednim davkom, torej kot doklada k zemljiškemu, hišnorazrednemu, hišnonajemninskemu in rentnemu davku, k obči pridobnini, k posebni pridobnini podjetij, ki javno polagajo račune, k davku na tantijeme in k plačarini.

Važno je vedeti, da se invalidski davek ne pobira samo od neposrednega davka samega, ampak se v davčno podlago za odmero invalidskega davka prištejejo zneski direktnega davka samega še zneski državnih prioobitkov (90% enotni državni pribitek in pa rentabilitetni pribitek, ki znaša pri zadrugah običajno 80% posebne pridobnine).

Ako plača n. pr. neka zadruga 100 K posebne pridobnine, od česar se ji odmeri še 90 K enotnega državnega pribitka in 80 K rentabilitetnega pribitka, bo znašala podlaga za izmero invalidskega davka 270 kron. Invalidski davek se ji bo po spodaj objavljeni lestvici odmeril z zneskom 48 K.

Od vsote neposrednega davka in državnih pribitkov se izmeri invalidski davek takole:

Davčna podlaga

Invalidski davek

	do	80 K	8 K
od	80 K	200 „	24 „
„	200 „	400 „	48 „
„	400 „	800 „	96 „
„	800 „	1.200 „	148 „
„	1.200 „	2.000 „	248 „
„	2.000 „	4.000 „	500 „
„	4.000 „	6.000 „	756 „
„	6.000 „	8.000 „	1.040 „
„	8.000 „	12.000 „	1.680 „
„	12.000 „	16.000 „	2.400 „
„	16.000 „	20.000 „	3.200 „
„	20.000 „	28.000 „	4.760 „
„	28.000 „	40.000 „	7.200 „
„	40.000 K	60.000 „	11.400 „

dalje je do in preko všteti 80.000 K plačati 20% invalidskega davka.

Na invalidski davek se ne smejo pobirati niti državne, niti samoupravne doklade (občinske, okrajne, okrajnocestne, za trgovsko in obrtno zbornico itd.).

Invalidski davek zapade v plačilo v istih rokih kakor oni davki, ki so mu podstava. Posojilnice, ki smejo plačevati rentni davek samo enkrat na leto, smejo torej tudi invalidski davek plačati samo enkrat na leto. Zadruge, ki plačujejo posebno pridobnino, bodo smele na pridobnino odpadajoči invalidski davek plačati štirikrat na leto, t. j. 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra.

Za prepozno plačilo se pobirajo zamudne obresti in ob izvršilu tudi izvršilne pristojbine.

* * *

Za zadrage, ki plačujejo rentni davek od obresti hranilnih vlog, veljajo glede invalidskega davka še sledeči posebni predpisi:

Invalidski davek se ne pobira od onih obresti hranilnih vlog, ki so manjše nego 80 K na leto. Invalidskemu davku so podvrženi le višji zneski obresti.

Če bi hoteli natančno preiskovati, bi morali v vsakem slučaju preračunati, koliko rentnega davka je plačati od vsake vsote izplačanih in kapitalizovanih obrestij posameznih hranilnih vlog. Ako bi se na ta način dobilo, da je rentni davek od dotične obrestne vsote manjši kakor 80 K, bi invalidski davek znašal 8 K; če bi rentni davek znašal od 80 do 200 K, potem bi invalidski davek znašal 24 K, itd.

Tako preračunavanje pa bi bilo gotovo preveč zamudno. Na dosti krajši način pridemo do istega rezultata po sledečem potu:

Rentni davek znaša 3%. Znesek 80 K rentnine odpade torej na 2.666 67 K obresti, znesek 200 K rentnine pride na 6.666 67 K obresti, znesek 400 K rentnine pride na 13.333 33 K obresti, znesek 800 K rentnine odgovarja 26.666 67 K obresti itd.

Ako vzamemo torej za podlago izračunanju invalidskega davka vsoto izplačanih in kapitalizovanih obresti vsake posamezne vloge, dobimo, da znaša

pri obrestih		Inv. davek	
od	do	80 — K	—
80 — K	"	2.666 67	8 K
2.666 67	"	6.666 67	24 "
6.666 67	"	13.333 33	48 "
13.333 33	"	26.666 67	96 "

Večje številke pri naših posojilnicah gotovo ne bodo prišle v poštev, ker nimajo tako velikih vlog, da bi v posameznem slu-

čaju obresti znašale več nego 26.666 67 K na leto.

Obenem s plačilom davčnega zneska morajo posojilnice in one maloštevilne druge zadrage, ki sprejemajo hranilne vloge, predložiti pristojnemu davčnemu uradu „izkaz invalidskega davka“ v dveh izvodih.

V tem izkazu je one vloge, katere so podvržene invalidskemu davku po 8 kron, navesti le sumarno, n. pr. 17 vlog po 8 K invalidskega davka. One vloge, pri katerih je invalidski davek višji, je navesti ločeno vsako posebej. Tiste vloge, katerih obresti ne presegajo zneska 80 kron na leto, so, kakor že omenjeno, invalidskega davka proste in potemtakem v izkazu sploh izostanejo.

Za izkaz o invalidskem davku ni posebnih tiskovin, kakor so v rabi za rentni davek. Vsled tega si morajo izkaze posojilnice same napraviti. Da jim delo olajšamo, priobčujemo v naslednjem dva vzorca. Prvi se bo dal porabiti pri takih posojilnicah, pri katerih ni višjih hranilnih vlog kakor take, od katerih se plača invalidski davek le z zneskom 8 K. Drugega vzorca se je posluževati v slučajih, v katerih so nekatere hranilne vloge tako visoke, da je treba od njih plačati invalidski davek v znesku 24, 48, 96 ali več kron.

V prvem slučaju se sestavi izkaz v sledeči obliki:

Izkaz

o invalidskem davku za leto 1921

Hranilnico in posojilnice v Zagorici, r. z. z n. z.

Od 52 hranilnih vlog po 8 K invalidskega davka 416 K = 104 Din. (stoštiri dinarjev).

Hranilnih vlog z višjimi davčnimi postavkami pri podpisani zadruzi ni.

V Zagorici, dne . . . . 1922.

Podpis: Pečat   Podpis:

V drugem slučaju bi se mogel izkaz napraviti tako le:

I z k a z

o invalidskem davku za leto 1921

Hranilnice in posojilnice v Zagorici, r. z. z n. z.

Št. hran. vloge	Glavnica	Obrestna mera	Znesek izplačanih ali kapitalizovanih obresti	Znesek rentnine	Znesek invalid. davka
38 hranilnih vlog po 8 K invalidskega davka					304 — K
17	90.000 — K	3½ %	3.150 — K	94.50 K	24 — „
152	76.571.43 „	3½ %	2.680 — „	80.40 „	24 — „
302	220.100 — „	3½ %	7.703.50 „	231.10 „	48 — „
1514	315.400 — „	4 %	12.616 — „	378.48 „	48 — „
Skupaj . .					448 — K

Revizor Kristofič.

Hipotečna posojila in naše rajfajznovke.

V sedanjih časih igra kredit v gospodarskem življenju odločilno vlogo. Skoraj nemogoče je najti kako večje podjetje, ki bi ne bilo navezano na kredit, kajti lastna denarna sredstva navadno niti zdaleka ne zadoščajo vsem potrebam podjetja. Pa ne samo razna trgovska in industrijska podjetja, tudi kmetovalec je v svojem gospodarstvu v veliki meri navezan na kredit.

Odkar so se pričele ustanavljati po deželi posojilnice, takozvane rajfajznovke, so polagoma izginjali razni oderuhi, ki so kmetu posojevali denar proti silno visokim obrestim in tako kmeta spravili v gospodarsko in politično odvisnost. Posojilnice so pomagale kmetu, da se je otesel te odvisnosti.

Tudi danes so posojilnice pravi blagoslov za kmetijsko gospodarstvo. Trditi smemo, da bi mali kmet brez posojilnic po deželi ne mogel izhajati, kajti le z njimi je omogočeno, da dobiva kmetovalec cenen kredit. Trгоvec ali obrtnik v mestu je še v veliko večji meri navezan na kredit, ki pa ga more dobiti večinoma le pri banki. Do-

čim kmet na deželi plačuje od denarja, ki si ga je izposodil pri posojilnici, le po 5 % do 6 % obresti, mora plačevati trgovec ali obrtnik banki 12 % do 15 % obresti, provizij i. dr.

Ne glede na obrestovanje je za naše posojilnice in tudi za kmeta velike važnosti vrsta kredita. Pri naših posojilnicah poznamo v glavnem dve vrsti posojil in sicer posojila na vknjižbo in posojila na osebno poroštvo. Oglejmo si in razmotrivajmo obe vrsti podrobneje!

a) Posojila na vknjižbo (hipotečni kredit).

Posojila te vrste imajo predvsem stalen značaj, se dajejo za daljšo dobo in so združena tudi z znatnimi stroški in raznimi zakonitimi formalnostmi, vsled česar niso priporočljiva niti za posojilojemalca niti za posojilnico.

Glavni vzrok, da posojilnicam ne moremo priporočati dovoljevanja hipotečnih posojil, pa je ta, ker pomenijo dolgotrajno obremenitev kmečkih zemljišč. Še pred svetovno vojno so se razni državniki in gospodarski politiki mnogo bavili z vprašanjem,

kako razbremeniti kmečka posestva, ki so pod tem bremenom v nevarnosti, da razpadejo. Sedaj je to vprašanje samo zgubilo svojo ostrino z devalvacijo denarja, vsled katere so predvojne obremenitve kmečkih zemljišč postale nepomembne.

Tretji vzrok nepriljubljenosti hipotečnih posojil je ta, da naši posojilničarji na deželi navadno niso zadostno izvežbani v sestavljanju zemljiškoknjižnih listin, predlogov, pobotnic in dr. Ne vedo si zlasti pomagati v slučajih izterjevanja, prenosov in morebitnih sodnih izvršitev. V vsakem vsaj nekoliko zapletenem slučaju se morajo obračati za pomoč na notarja ali odvetnika. Da je pri taki pomoči vknjižba, prenos, izbris ali izterjanje posojil združeno s silno visokimi stroški, ni treba posebej poudarjati. Vzemimo enostaven primer, koliko stroškov povzroča vknjižba in izbris hipotečnega posojila. Član posojilnice zaprosi za posojilo 1.000 Din. za katero zastavi svoje zemljišče. Zadolžnica se mora kolkovati po II. lestvici, kolek znaša za dolgovano vsoto in kavcijo . . . . . Din. 6—

Podpis dolžnika mora biti poverjen sodnijsko ali po notarju (V ta namen mora iti dolžnik osebno do notarja ali sodnije, za kar zgubi neredko pol ali cel dan na času). Sodnijska poveritev, ki je cenejša od notarske, znaša . . . . . „ 5—

Nato je treba napraviti predlog za vknjižbo posojila, ki se kolkuje s kolkom za . . . . . „ 5—

Poleg tega je treba plačati v kolkih še pristojbino za vknjižbo od vsote dolgovane glavnice in dogovorjene kavcije po $\frac{1}{2}$ 0/0 s 50 0/0 doklad, kar znaša . . . . . „ 8.25

ko je posojilo vrnjeno, je treba

Odnos . . . . . Din. 24.25

Prenos . . . . . Din. 24.25

sestaviti izbrisno pobotnico, ki se kolkuje zopet po II. lestvici; kolek znaša, (kavcija se tu ne vpoštevaja) . . . . . „ 5—

Tudi na izbrisni pobotnici mora biti podpis upnika sodnijsko ali notarsko poverjen. Sodna legalizacija podpisa znaša . . . . . „ 5—

Potrdilo zadružnega registra . . . . . „ 5—

Konečno je treba še sestaviti predlog za izbris in ga kolkovati s kolkom za . . . . . „ 5—

Skupni stroški znašajo torej Din. 44.25
Navedeni skupni iznos stroškov je računjen, če posojilnica sama izvrši vsa ta dela. Ako vse to izvrši notar ali odvetnik, je gotovo treba primakniti poleg še najmanj 100 0/0 do 150 0/0.

Omenili smo že, da se hipotečna posojila dovoljujejo na daljši rok nego posojila na osebno poroštvo. Ako veže posojilnica veliko svojega denarja v mnogoštevilnih hipotečnih posojilih, s tem silno zmanjša svojo sposobnost, vsak trenutek zadostiti večjim zahtevam vlagateljev pa tudi zahtevam po osebem kreditu. Vsled tega se zmanjša kakor pravimo, likvidnost posojilnice ali se celo zgodi, da njena likvidnost za nekaj časa odpove, da vsled preobilice v hipotečnih posojilih vezanega denarja nekaj časa sploh ne vrši izplačil.

Večji denarni zavodi z ozirom na to ne dovoljujejo radi dolgoročnih kreditov, zlasti banke, ki nimajo nikdar dovolj „profita“, se branijo takih „mrtvih“ računov, kajti v tem oziru se mora žrtvovati včasih znatne množine likvidnih sredstev, katere bi zavod zamogel obrniti drugod v bolj živahen promet in jih tako bolje izkoristiti. Ako kreditni zavodi morajo izposojevati denar na dolge roke, zahtevajo navadno vselej,

da dolžnik posojilo redno v letnih obrokih odplačuje (amortizacija).

Istotako ima dolgoročni kredit svoje senčne strani za dolžnika, ako ga dolžnik ni vporabil za to, čemur je namenjen, za razne investicije pri gospodarstvu: za napravo modernega hleva, za naprave pri zemljiščih, ki povišajo donos zemljišča itd. Kajti posojilo, ki se je najelo in porabilo pred več leti za nabavo različnih tekočih gospodarskih potrebščin, je tem težje vrniti, čim daljši je povračilni rok.

b) Krediti na osebno poroštvo.

Kakor smo iz navedenih vzrokov pravilno trdili, da hipotečni kredit nikakor ni prikladen za posojilnice niti priporočljiv za kmetovalca, tako moramo priznati, da je pri naših rajfajznovkah vpeljani način dovoljevanja kreditov na osebno poroštvo obojestransko silno praktičen.

Predvsem imamo tu zaznamovati sledeče dobre strani: 1. enostavna uprava, 2. malenkostni stroški, 3. zadostna varnost in 4. razmeroma kratek rok. Vse te dobre strani osebnega kredita ne samo, da omogočajo razvoj kreditnega gospodarstva, temveč ustvarjajo tudi dobro in zdravo podlago za napredek kmetijstva v obče, kajti v nasprotju s hipotečnim kreditom zabranjuje osebni kredit trajno obremenitev kmetijskih posestev, hkrati pa pospešuje tudi varčno gospodarstvo. Vse kaj drugega je namreč, ako se dolžnik zaveda, da bo moral najeto posojilo vrniti najkasneje v štirih letih, kakor če se mu da prilika, da odlaša in odlaša ter nazadnje skoro pozabi na svojo obveznost.

Za malé posojilnice na deželi je zelo priporočljivo, da dovoljujejo redno le posojila na osebno poroštvo. Hipotečna posojila

naj bi se dovoljevala le izjemoma, da se omogočijo naprave za izboljšanje gospodarstva. Tudi takozvane „obnovitve“ zadolžnika osebno poroštvo naj se omeje kolikor le mogoče. V vsakem slučaju naj se pri izplačilu posojila dolžnik opozori, da mora izposojeno glavnico vrniti najkasneje v štirih letih. Vsako popuščanje v tem oziru — izjeme seveda niso izključene — bi imelo gotovo slabe posledice.

Še nekaj važnega je pripomniti glede uprave posojil, glede plačevanja obresti. V tem oziru posojilničarji mnogokrat veliko zagreše, ker ne skrbijo, da bi dolžniki redno plačevali obresti. Redno plačevanje obresti je velikega pomena za posojilnico samo, kakor za dolžnika. Njega mora posojilnica navajati k temu, da redno izvršuje svoje dolžnosti in obveznosti ter ga nekako prikleniti na se. Tu leži velik kos vzgojnega dela posojilnic. Skušnja nas uči, da dolžniki, ki neredno plačujejo obresti, tudi glavnice ne vrnejo v pravem času. Taki zanikrni plačniki so navadno tudi slabi gospodarji in se redkokedaj poslužujejo domače posojilnice. Nasprotno pa postopajo oni posojiljemalci, ki redno vsacega pol leta odrajujejo dolžne obresti. Poleg plačila teh odplačujejo navadno tudi v delnih zneskih glavnico in ko je ta poravnana, se kmalu zopet oglasijo.

Le tam, kjer je red in redno izpolnjevanje obveznosti, je mogoč napredek. Zato pa tudi posojilnice, ki ne vzdržujejo v upravi posojil strogega reda, niti malo ne dosegajo svojega namena, ker z neumestnim popuščanjem v tem oziru ne pospešujejo racionalnega gospodarstva svojih članov, temveč jih naravnost navajajo k lahkomišljenemu zadolževanju.

□□□□□□ ZADRUŽNIŠTVO. □□□□□□

Mednarodna zadružna konfederacija in konferenca v Genovi. Vse države, pa najsi imajo zdravo valuto ali slabo valuto, trpijo danes vsled svetovne gospodarske krize. Nihče ne ve sredstva, kako tej krizi odpomoči, dasi se vsi vodilni gospodarski krogi pečajo z mislijo, kako in v čem najti rešilno sredstvo. Trenutno so oči vseh obrnene na konferenco v Genovi, od katere pričakujejo čudodelnega leka.

Dejstvo pa je, da more le radikalna operacija rak-rane na gospodarstvu Evrope prinesiti pomoč in ta operacija je vrnitev k zlati valuti iz močvirja papirnatega gospodarstva v vseh državah.

K temu cilju sta mogoči dve poti: ali centralna evropska banka z zlato valuto po Vanderlippovem receptu, ki naj bi zasigurala stalno enotno valuto za Evropo in s tem tudi za svetovni trg, ali pa pomoč na ta način, da se z mednarodnimi krediti pomaga državam s slabo valuto do uvedbe zlate valute in s tem ustvari stabilne menične kurze.

Vendar pa bo z uvedbo zlate valute pomagano šele največjemu zlu našega časa, t. j. valutni špekulaciji, obubožavanju širokih slojev vsled inflacije papirnatega denarja in nesigurnosti svetovnega trga. Da se ozdravi gospodarstvo v korenini, treba je, kakor pravi resolucija Mednarodne zadružne zveze, napraviti konec političnim in finančnim negotovostim obstoječega reparacijskega problema s tem, da se ustvari organizacija, ki jo tvorijo in za njo garantirajo vsi narodi in katera naj kot upnik in dolžnik obenem posreduje med strankami ter garantira in izvede točno in redno sprejemanje vseh dajatev, potrebnih za obnovo ene skupine držav, pri čemer pa ugotavlja pogoje za

dajatve po dejanski sposobnosti druge skupine držav.

Pri reparacijskem problemu na stalno ne more odločevati niti narodni šovinizem niti stremljenje, gotove države gospodarsko potlačiti, ker tega zmagovalci ne morejo storiti, ne da bi tudi sami pri tem trpeli in gospodarsko propadali. Preveč ozko je spojeno gospodarstvo posameznih držav v enoto svetovnega gospodarstva. Krize ne bo mogoče odpraviti drugače, kakor s pomočjo zveze vseh narodov, ki mora biti po združnem načelu krščanska in bratska.

Neposredne pristojbine. Finančno okrajno ravnateljstvo v Ljubljani (pristojniški oddelek) je proti koncu preteklega meseca poslalo vsem rajfajzenskim posojilnicam dopis z dne 16. marca 1922, št. 3311, ki je sestavljen precej nerodno in je vsled tega povzročil mnogo nesporazumljenj. Posojilnice se v tem dopisu vabijo, „da predlože jeden izvod sedanjih pravil in da v smislu §§ 3 in 4 zakona z dne 21. maja 1873 drž. zak. št. 87 za leta, v katerih niso več dani pogoji za davčne in pristojbinske olajšave, neposredne pristojbine s posebnim izkazom in za dobo od 6. aprila do 30. novembra 1920 s 100% poviškom takoj vplačajo pri davčnem uradu.“

Marsikatera posojilnica si tega poziva ni znala tolmačiti in mnogo je bilo med njimi tudi takih, ki so mislile, da so jim odvzete pristojbinske ugodnosti, oziroma da morajo za pretekla leta plačati neposredne pristojbine. Toda stvar je drugačna.

Finančno okrajno ravnateljstvo hoče tem potem izvršiti le kontrolo, če ni morda kaka rajfajzenska posojilnica svojih pravil izpremenila tako, da ji več ne gredo pristojbinske olajšave in da torej tudi ni več

oproščena plačevanja neposrednih pristojbin.

Kot rajfajzenovka se v smislu zakona z dne 1. junija 1889, drž. zak. št. 91 smatra taka posojilnica, iz katere pravil je razvidno: 1.) da je osnovana z neomejeno zavezo, 2.) da se njeno delovanje raztega na manjši okoliš, ki mora biti v pravih natančno opisan, 3.) da delež ne presega zneska 50 K in da se sploh ne obrestuje ali kvečjemu toliko kakor hranilne vloge, 4.) da se čisti dobiček nakazuje rezervnemu zakladu, do katerega nimajo člani nobene pravice, 5.) da se posojila dajejo le članom in da so pri tem menice izključene, 6.) da obrestna mera za posojila s postranskimi pristojbinami vred (upravni prispevki in podobno) ne presega obrestne mere za hranilne vloge za več nego 1 1/2 %.

Ako bi bila kaka rajfajznovka izpremenila pravila tako, da bi izgubila značaj rajfajzenske posojilnice, potem je seveda izgubila pravico do pristojbinskih olajšav ter bi morala plačati tudi neposredne pristojbine za ves čas nazaj, odkar ni več rajfajznovka. Toda one rajfajznovke, ki svojih pravil niso izpremenile ali pa so v kljub izpremembi pravil še vedno ohranile značaj rajfajzenskih posojilnic, uživajo še naprej neokrnjene vse svoje olajšave in ugodnosti. Rajfajzenskim posojilnicam zlasti tudi ni treba plačevati neposrednih pristojbin od 1. januarja 1912 dalje, kakor je določil čl. III. zakona z dne 3. januarja 1913 drž. zak. št. 5.

Glede 100 % poviška neposrednih pristojbin je pripomniti, da so bile l. 1920 povišane ne samo odstotne in stalne, ampak tudi lestvične pristojbine za 100 %. Toda to povišanje je bilo za lestvične pristojbine v veljavi le od 6. aprila do 30. novembra 1920. Od 30. novembra 1920 dalje je bil povišek za lestvične pristojbine zopet odpravljen. One posojilnice torej, ki morajo

za l. 1920 plačati neposredne pristojbine, morajo posebej izračunati neposredni pristojbini podvržene zneske prejemkov, oziroma izdatkov, ki so jih imele na eni strani v času od 1. januarja do 6. aprila 1920 in od 30. novembra do 31. decembra 1920, na drugi strani pa v času od 6. aprila do 30. novembra 1920. Od prvo imenovanih prejemkov, oziroma izdatkov se izračunajo neposredne pristojbine po l. lestvici brez 100 % pribitka, od zadnje imenovanih pa po l. lestvici s 100 % pribitkom.

Zadrugarji — naročite edini svoj list, Narodni Gospodar. Edini slovenski list, ki je posvečen izključno zadrugištvu, je prišel v težek položaj vsled silne podražitve tiskar-niškega dela in papirja.

Ako hočete, da bo list izhajal vsak mesec v dosedanjem obsegu, potem list naročite. Danes pri tej draginji more izhajati le list, ki ima zadosti naročnikov. Priznati moramo, da jih Narodni Gospodar nima.

Bilo bi slabo znamenje, da bi moral prenehati vsled pomanjkanja naročnikov (kar kaže na pomanjkanje smisla za zadrugištvu) edini zadrugi list, dočim lahko izhaja nebroj raznih političnih listov in listkov.

Ako ne naročajo Narodnega Gospodarja člani, je pa dolžnost vseh, ki so v odboru in nadzorstvu zadruga, da si ga naroče. Ako ga ne naroče sami, naj ga naroči za nje zadruga.

Naročnikom Narodnega Gospodarja. Vse naročnike, ki niso še poravnali naročnine za tekoče leto, ponovno prosimo, da to store. S prihodnjo številko ustavimo list vsem, ki ne bodo plačali naročnine. Vse one pa, ki so list dosedaj sprejemali in se ne marajo naročiti, prosimo, da sprejete številke vrnejo.

Vabilo k redni glavni skupščini

Zadružne zveze v Ljubljani

registrovane zadruga z omejeno zavezo,

ki bo dne 11. maja 1922 ob 10. uri dopoldne v Akademskem domu poleg hotela „Union“ v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Odobrenje zapisnika o zadnji glavni skupščini.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1921 in sklepanje o porabi dobička.
5. Čitanje revizijskega poročila.
6. Volitev odbora.
7. Volitev nadzorstva.
8. Referat.
9. Slučajnosti.

Prof. B. Remec,

1. podpredsednik.

§ 19. zvezinih pravil: Zvezina skupščina je občni zbor zadruga in sestoja iz odposlancev Zvezinih članic.

Vsako Zvezino članico zastopa na Zvezini skupščini njen načelnik. Če pa ta pri Zvezini skupščini ni prisoten, zastopa Zvezino zadrugo pooblaščenec, ki se izkaže s pravilno izdelanim pooblastilom načelstva Zvezine članice. Ena oseba sme zastopati kvečjem 10 zadrug.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Narodnega Gospodarja“. Ljubljana, Zadružna zveza
Izdajatelj: „Zadružna zveza“ v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik „Zadružne
zveze“ v Ljubljani.

Občni zbor I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob pol 4. uri popoldne v društvenih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1921. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Prememba pravil. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Prve jugoslovanske čipkar-ske zadruge v Žireh, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v zadrugnih prostorih v Žireh. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1921. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Odobritev nakupa lastne hiše. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Lesne zadruge v Radečah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 7. maja 1922 ob 3. uri popoldne v občinski pisarni. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1921. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Obč. zbor Kmetijske zadruge za Sv. Križ in okolico s sedežem v Križevcih, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 14. maja 1922 ob 3. uri popoldne v prostorih zadruge. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za leto 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Sklepanje o sezidavi šrambe za stroje Kmet. društva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Elektrostrojne zadruge v Podblici, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 5. junija 1922 ob 3. uri pop. v šoli v Podblici. 1. Čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Čevljarske gospodarske zadruge v Tržiču, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 14. maja ob 9. uri zjutraj v usnjarni zadruge. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Konsumne zadruge v Gornjemgradu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob pol 1. uri pop. pri g. Mikužu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1921. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Sprememba pravil § 12 in 39. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Gornjemgradu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 23. aprila 1922 ob 8. uri dop. v uradnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Či-

tanje revizijskega poročila. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1921. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice in hranilnice v Poljanah nad Škofjeločo, r. z. z. n. z., bo v nedeljo 30. aprila 1922 popoldne ob 3. uri v prostorih posojilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nakupovalne in prodajalne zadruge zveze kmetijskih podružnic Ijutomerskega okraja v Radencih, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob 14. uri pri Kapeli gostilna Horvat. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Poziv upnikom. Kmetijsko društvo v Borovnici r. z. z. o. z., je na podlagi sklepa obč. zbora z dne 25. septembra 1921 prešlo v likvidacijo, ki se je vpisala v zadrugnem registru 31. decembra 1921. Likvidacijska firma: Kmetijsko društvo v Borovnici, r. z. z. o. z. v likvidaciji. Likvidatorji so dosednji člani načelstva. — Upniki zadruge se pozivljajo, da pri-glasijo svoje terjatve.

Poziv upnikom. V zadrugnem registru se je dne 7. novembra 1921 vpisalo pri firmi: Živinorejska zadruga v Čemšeniku, r. z. z. o. p. Z dne 12. avgusta 1921 po sklepu občnega zbora, se je zadruga razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji so dosednji člani načelstva. Likvidacijska firma: Živinorejska zadruga v Čemšeniku, r. z. z. o. p. v likvidaciji. S tem se vabijo upniki, da se zgledajo pri njej.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Škofj-loki, r. z. z. o. z., se vrši dne 23. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v mlekarni. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Kmečke posojilnice in hranilnice v Dragi, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob 11. uri dop. v prostorih posojilnice. Sklepa se o razdružbi zadruge. — Ker občni zbor z dne 26. marca t. l. v smislu § 33 odst. 2 pravil za sklepanje o razdružbi ni bil sklepčen, bo izredni obč. zbor v smislu § 33 odst. 3 veljavno sklepal o razdružbi neglede na število udeležencev.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice pri Sv. Tomažu pri Ormožu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 4. Volitev enega člana načelstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Češnjici, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. aprila 1922 ob pol 4. uri pop. v posojilnici. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Mihaelu poleg Šoštanjja, r. z. z n. z., se vrši dne 30. aprila 1922 ob 9. uri dopoldan v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1921. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Preski, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v Društvenem domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske zadruga za nakup in prodajo v Begunjah pri Cirknici, r. z. z o. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob 3. uri pop. v stari šoli. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1921. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Nadomestna volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Prememba pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Igu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 7. maja 1922 ob pol 3. uri pop. v posojilnici. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Rovih, r. z. z n. z., se vrši dne 30. aprila 1922 ob pol 3. uri popoldne v društveni dvorani. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Stoprcih, r. z. z n. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 po večernicah. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1921. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruga v Vodicah, r. z. z o. z., bo dne 23. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v Katoliškem domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 3. Volitev načelstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Pašniške in bikorejske zadruga v Solčavi, r. z. z o. z., se vrši dne 26. aprila 1922 ob 9. uri dopoldne v dvorani Kmetijske družbe. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega

zaključka za leto 1921. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske posojilnice v Logatcu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 7. maja 1922 ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leta 1918 do 1921. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Št. Jurju ob Taboru, r. z. z n. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob pol 3. uri popoldne v hranilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za l. 1921. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Laporju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v posojilnici. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za leto 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Kozjem, r. z. z n. z., se vrši v nedeljo, dne 23. aprila 1922 ob 9. uri predpoldne v posojilničnem prostoru. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Žrečah, r. z. z n. z., se vrši dne 14. maja 1922 ob 15. uri v zadrugi sobi. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1921. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Prememba pravil. 5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruga na Dobravi pri Ljubljani, r. z. z o. z., se bo vršil dne 30. aprila 1922 ob 8. uri zjutraj v stari šoli. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Jakobu ob Savi, r. z. z n. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v posojilnici. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Bučki, r. z. z n. z., se bo vršil dne 23. aprila 1922 ob 3. uri popoldne v posojilnici. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1921. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.